

Datum 2021-04-21
Diarienummer 0313/21

Till Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: fi.ea.e3@regeringskansliet.se,
mats.e.johansson@regeringskansliet.se
Finansdepartementets diarienummer:
Fi2020/03418

Göteborgs Stads yttrande gällande Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Göteborgs Stad har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46). Efter riksdagsvalet 2018 tillsatte regeringen en jämlikhetskommission för att ta fram förslag för ökad jämlikhet i samhället. Jämlikhetskommissionen har tagit fram förslag för att på lång sikt öka den ekonomiska jämlikheten och öka möjligheterna till social rörlighet. Kommissionen lämnar förslag inom bland annat integration, bostäder, utbildning och arbetsliv som sammantaget ska bidra till ökad jämlikhet. Förslagen som kommissionen lämnar är inte utvecklade i detalj och många förslag saknar fördjupade utredningar och konsekvensanalyser. Många av förslagen handlar enbart om utredningar i olika områden vilket gör det svårt att bedöma vilken påverkan förslagen hade haft på staden. Jämlikhetskommissionens betänkande innefattar förslag där vissa har mer direkta konsekvenser på staden medan flertalet påverkar stadens arbete mer indirekt. Ambitionen med att presentera en analys av Sveriges aktuella problem är god men blir problematisk, inte minst mot bakgrunden av att slutsatser och förslag i betydande omfattning bär tydlig ideologisk prägel. Betänkandet har både en tydlig politisk och ideologisk inriktning, vilket vi ser som olyckligt. I betänkandet är det endast ett fåtal författningsförslag som lyfts fram och huvuddragen i utredningen är en tydlig politisk viljeriktning i majoriteten av alla politiska områden.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt yrkande från M, L och C den 16 april 2021 (bilaga A) samt avslag på yrkande från S den 16 april 2021 (bilaga B) och yrkande från SD den 8 april 2021 (bilaga C).

Marina Johansson (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från S den 16 april 2021 (bilaga B).

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av yrkande från SD den 8 april 2021 (bilaga C).

Martin Wannholt (D) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår av beslutssats 1 i yrkande från S den 16 april 2021 (bilaga B).

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som stadsledningskontoret föreslagit (bilaga D) och avslag på yrkande från M, L och C den 16 april 2021 (bilaga A), yrkande från S den 16 april 2021 (bilaga B) och yrkande från SD den 8 april 2021 (bilaga C).

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Axel Josefsons yrkande.

Daniel Bernmar (V) och Grith Fjeldmose (V) reserverade sig mot beslutet.

Martin Wannholt (D) och Jessica Blixt (D) reserverade sig mot beslutet.

Karin Pleijel (MP) reserverade sig mot beslutet.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet.

Elisabet Lann (KD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 16 april 2021 (bilaga A).

Representanterna från M, L, C och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 20 april 2021 (bilaga E).

Representanterna från V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 20 april 2021 (bilaga F).

Göteborg den 21 april 2021
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yrkande angående – Remiss från Finansdepartementet – En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Yttrande över remissen En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46), i enlighet med nedanstående skrivning, översänds till Finansdepartementet.

Yrkande

Göteborgs Stad har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46). Efter riksdagsvalet 2018 tillsatte regeringen en jämlikhetskommission för att ta fram förslag för ökad jämlikhet i samhället. Jämlikhetskommissionen har tagit fram förslag för att på lång sikt öka den ekonomiska jämlikheten och öka möjligheterna till social rörlighet. Kommissionen lämnar förslag inom bland annat integration, bostäder, utbildning och arbetsliv som sammantaget ska bidra till ökad jämlikhet. Förslagen som kommissionen lämnar är inte utvecklade i detalj och många förslag saknar fördjupade utredningar och konsekvensanalyser. Många av förslagen handlar enbart om utredningar i olika områden vilket gör det svårt att bedöma vilken påverkan förslagen hade haft på staden. Jämlikhetskommissionens betänkande innefattar förslag där vissa har mer direkta konsekvenser på staden medan flertalet påverkar stadens arbete mer indirekt. Ambitionen med att presentera en analys av Sveriges aktuella problem är god men blir problematisk, inte minst mot bakgrunden av att slutsatser och förslag i betydande omfattning bär tydlig ideologisk prägel. Betänkandet har både en tydlig politisk och ideologisk inriktning, vilket vi ser som olyckligt. I betänkandet är det endast ett fåtal författningsförslag som lyfts fram och huvuddragen i utredningen är en tydlig politisk viljeriktning i majoriteten av alla politiska områden.

Yrkande angående remiss från Finansdepartementet ”En gemensam angelägenhet”

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Nuvarande text i yttrandet över remissen En gemensam angelägenhet (SOU2020:46), i enlighet med bilaga 19 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, på sidan 20, andra stycket gällande rekommendationen att EBO-lagen bör upphävas kompletteras med följande text: *Göteborgs stad instämmer i rekommendationen att EBO-lagen bör upphävas.*
2. Nuvarande text i yttrandet över remissen En gemensam angelägenhet (SOU2020:46), i enlighet med bilaga 19 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, på sidan 2, tredje stycket, stryks och ersätts med följande: *Göteborgs Stad instämmer i rekommendationen och vill att kommuner kompenseras för hemkommunsuppdrag med sju procent samt kompenseras för kostnader förknippade med enskilda huvudmäns verksamheter.*
3. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandets förslag till beslut.

Yrkandet

Vi delar i huvudsak de synpunkter som anförs i stadsledningskontorets förslag till yttrande men anser att det bör förtydligas på några punkter. Det gäller dels att staden ställer sig bakom rekommendationen att upphäva EBO-lagen och dels att kommuner kompenseras för hemkommunsuppdrag med sju procent samt kompenseras för kostnader förknippade med enskilda huvudmäns verksamheter.

Yrkande angående – Remiss från Finansdepartementet -En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen avger ett yttrande till Finansdepartementet över Jämlikhetskommissionens betänkande "En gemensam angelägenhet", SOU 2020:46, med hänvisning till färgmarkerad text som följer:

- Betänkandets rekommendation om att EBO-lagen bör upphävas tillstyrks. Asylsökande som ordnar egen bostad under asyltiden ska inte ha rätt till ersättning.
- Betänkandets rekommendation att utreda ett utökat statligt ansvar förnyanlända flyktingars bosättning tillstyrks.
- Betänkandets rekommendation om att staten påtar sig ett större ansvar för skolsystemet tillstyrks.
- Ett rättighetsperspektiv genomsyrar en stor del av retoriken i betänkandet, medan ett skyldighetsperspektiv till stor del saknas.

I övrigt skickar Göteborgs Stad in tjänsteutlåtandet utan eget ställningstagande.

Med anledning av den rådande pandemin och de kommunala prioriteringar av kärnverksamheten som staden tvingats avväga, avstår Göteborgs kommun från att yttra sig över betänkandet.

Det oroar oss ur ett demokratiskt perspektiv att ett så omfattande och betydelsefullt betänkande remitteras ut mitt i svåra tider av kris, när så mycket har ställts på ände och kommuner tvingats till yttersta prioriteringar, där många normala rutiner helt har fått stå tillbaka.

Det finns för kommunen under rådande omständigheter inga möjligheter att avdela resurser från kärnverksamheten för att göra en allsidig och heltäckande genomlysning av kommissionens arbete och förslag. Därför

avstår Göteborgs Stad från att avge sitt yttrande över
Jämlikhetskommissionens betänkande.

Yrkandet

I augusti 2018 beslutade regeringen att tillkalla en kommitté kallad Jämlikhetskommissionen, med huvudsaklig uppgift att ta fram förslag som långsiktigt minskar klyftorna i det svenska samhället. Kommitténs arbete ska bidra till ökad jämställdhet och en förbättrad integration samt förstärka arbetet för en jämlik hälsa.

Finansdepartementet har i remissen av SOU 2020:46 "En gemensam angelägenhet" haft ett urval av kommuner, offentliga myndigheter, intresseorganisationer, etc. att lämna synpunkter på kommissionens betänkande.

Sverigedemokraterna har läst igenom de remissvar staden samlat in från nämnder, råd och styrelser. En övervägande stor del av dessa beslutar (med all rätt) att inte ta ställning till remissen med hänvisning till den korta remisstiden och det omfattande remissunderlaget.

Det är olyckligt att tiden för politisk beredning varit så kort, inte minst mot bakgrund av att vi Sverigedemokrater i centrala delar drar helt andra slutsatser än de som framförs i tjänsteutlåtandet.

Vad vi kan utröna, så kommer denna omfattande utredning brytas ner i delar och förgrenas ut. Det kommer i sin tur leda till krav på ytterligare utredningar inom specifika områden.

Frågan vi ställer oss är om det inte hade varit bättre om man hade gjort precis tvärtom? Avvaktat tills samhället någorlunda kunnat återgå till det normala och där remissinstanserna hunnit och kunnat ge adekvat feedback. Dels samlat ihop ett gediget material från olika områden där man haft möjlighet att gå ner på djupet i respektive område.

Därefter hade en massiv sammanställning avseende jämlikhet och social rörlighet varit möjlig.

Vi ser att man här har skapat ett kostsamt förfarande med en utredning som ger diffusa svar och vaga förslag till lösningar - vilket i sin tur kommer leda till behov av ytterligare utredningar. Vi får helt enkelt nöja oss med att betänkandet trots allt ger väldigt många människor arbete och sysselsättning.

Göteborgs Stads yttrande gällande Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Göteborgs Stad vill framhålla att det saknas ett tillräckligt rättighetsperspektiv i betänkandet. Fokus i remissen är socioekonomisk jämlikhet. Kommissionen har inom vissa politikområden synliggjort olika aspekter som knyter an exempelvis till jämställdhet, barns villkor samt i viss utsträckning villkoren för personer med funktionsnedsättning. Göteborgs Stad menar dock att ett rättighetsperspektiv på ett tydligare sätt måste genomsyra betänkandet, dess förslag och rekommendationer för att förverkliga Agenda 2030:s mål och grundprincipen om att ”ingen ska lämnas utanför”. För att leva upp till de konventioner som ratificerats av Sverige behöver analyser och åtgärder göras utifrån olika gruppers och individers olika livsvillkor. Levnadsvillkoren för olika minoritetsgrupper behöver inkluderas i jämlikhetsarbetet för att nå jämlikhet också för de människor som lever i särskilt utsatta positioner.

Barnkonventionen behöver beaktas i större utsträckning och få en mer framträdande roll när förslag och rekommendationer utformas vidare. Göteborgs Stads bedömning är att detta även gäller andra konventioner, som till exempel konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning eftersom personer med funktionsnedsättning har ökad risk för ekonomisk utsatthet och ohälsa.

Utbildning och kultur

(17.3.1) Huvudmannaskap, ledning och finansiering av förskolan och skolan

Rekommendation: Staten påtar sig ett större ansvar för skolsystemet. [...] Huvudalternativet bör vara att denna organisation anpassas till skolsystemets specifika förutsättningar men att nuvarande länsindelning är en naturlig utgångspunkt. Organisatoriskt kommer detta till uttryck genom en regionalisering av Skolverket. Den regionala organisationen får till uppgift att säkerställa att de nationellt fastställda målen för utbildningspolitiken förverkligas på den regionala och lokala nivån. Tillsyns- och utvärderingsfunktionerna anpassas till den regionala organisationen.

Göteborgs Stad instämmer inte i rekommendationen. Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över förslag om utökat statligt ansvar och regionalisering av Skolverket. I dessa yttranden avstyrkte Göteborgs Stad utredningens förslag om Skolverket på regional nivå (SOU 2020:28 och SOU 2020:33).

Tidigare utredningar har inte kunnat visa att en regionalisering av Skolverket är den lösning som bäst skulle gagna det svenska skolväsendet. Syftet med kommissionens förslag är att höja nivån på det svenska skolväsendet och främja jämlikheten. För att uppnå detta syfte anser Göteborgs Stad att de resurser som krävs för att bygga upp en ny organisatorisk nivå istället bör riktas mot konkreta insatser på kommunal nivå.

Rekommendation: Resurserna till skolorna fördelas inom ramen för ett centralt reglerat system på basis av lokala faktorer som elevernas socioekonomiska bakgrund, andelen utlandsfödda elever, bebyggelsestruktur med flera. Skolverkets regionala organisation får säkerställa att det kompensatoriska uppdraget fullgörs på den lokala nivån. Resurstilldelningen ska ta full hänsyn till att de offentliga skolorna har kostnadskrävande uppgifter som de fristående inte har.

Göteborgs Stad instämmer inte i rekommendationen. Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över förslag om skolans resurser och här till kopplad regionalisering av Skolverket (SOU 2020:28). I yttrandet avstyrkte Göteborgs Stad utredningens förslag om en regionalisering av Skolverket och förändrad modell för beräkning av grundbeloppet till fristående skolor. Förslaget ansågs vara svårt att genomföra konkret och kunna föranleda ett stort antal överklaganden från enskilda huvudmän. Göteborgs Stad delar

dock kommissionens bedömning att kommunala huvudmän har utgifter som de fristående huvudmän har inte har.

Rekommendation: De fristående skolorna integreras tydligare i det offentliga utbildningssystemet. Dimensioneringen och planeringen av utbildningen görs gemensamt för offentliga och fristående skolor inom ramen för Skolverkets regionala organisation. Den fria etableringsrätten inom skolområdet begränsas genom förhandsprövning av behovet.

Göteborgs stad instämmer delvis i rekommendationen. Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över frågan i utredningarna (SOU 2020:28) samt (2020:33). I dessa yttranden avstyrkte Göteborgs Stad utredningens förslag om regionalt Skolverket.

Göteborgs Stad har tidigare ställt sig positiv till att dimensionering och planering i större utsträckning behöver samordnas mellan kommunala och fristående skolor. Däremot är Göteborgs Stad tveksam till att ett regionaliserat Skolverk kan hantera frågan fullt ut. Dimensionering och planering inom ramen för Skolverkets regionala organisation ställer krav på en omfattande byråkratisk överbyggnad och är ett omotiverat ingrepp i det kommunala självstyret. Göteborgs stad ser däremot positivt på rekommendationen att den fria etableringsrätten inom skolområdet begränsas genom förhandsprövning av behovet.

Förslag: Objektivitetsprincipen ska iakttas vid myndighetsutövning vid fristående skola.
Jävsfrågan vid betygssättning bör regleras även i fristående skolor.

Förslag: Frågan huruvida vinstdrivande verksamhet är förenlig med myndighetsutövning inom skolområdet utreds förutsättningslöst.

Förslag: Offentlighetsprincipen bör ges samma innebörd hos fristående skolor som i dag gäller för kommunala skolor. Privatanställda är normalt underkastade avtalad tystnadsplikt som inte viker för meddelarfrihet. Det är en fråga som bör utredas närmare.

Förslag: En reglering av enskilda befattningshavares eventuella intressekonflikter vid delägarskap i de skolor eller koncerner där de är verksamma utreds.

Göteborgs Stad är positiva till kommissionens förslag. Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över remissen Ökad insyn i fristående skolor (SOU 2015:82). Göteborgs Stad tillstyrkte betänkandets förslag om att offentlighetsprincipen även bör gälla fristående skolor.

Göteborgs Stad menar att det är av stort vikt att det råder lika villkor mellan kommunala och fristående skolor vad gäller betygssättning. En likvärdig reglering för skolområdets olika huvudmän är därför bra.

Rekommendation: Tillsynen av skolan skärps. Den centrala tillsynsmyndighetens resurser förstärks, varvid särskild hänsyn ska tas till behoven i förskolan. Sanktionsmöjligheterna ses över.

Göteborgs Stad har nyligen yttrat sig över en utredning som berör frågan. I promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn (U2020/04703/GV) presenterades förslag till skärpt tillsyn och utökade sanktionsmöjligheter. Göteborgs Stad konstaterade i sitt remissvar att förslagen om en effektivare och tydligare tillsyn var rimliga och delade departementets bedömning att kravet på en likvärdig utbildning medför att staten ska säkerställa att all den utbildning som genomförs lever upp till de krav som följer av svensk lag. Enligt Göteborgs Stad är en mer effektiv och tydligare tillsyn positiv utifrån ett elevperspektiv oavsett skolans huvudmannaskap. I sammanhanget poängterade Göteborgs Stad att behovet av en mer likvärdig och effektiv tillsyn även borde omfatta förskolans ansvarsområde. Statens skolinspektion har tillsynsansvaret över de kommunala förskolorna, medan den kommunala huvudmannen har tillsynsansvaret för de fristående verksamheterna. Ett barn ska ha tillgång till en likvärdig utbildning oavsett skolform. Göteborgs Stad

ansåg därför att Utbildningsdepartementet vid en eventuell fortsatt översyn av lagförslaget borde ta ett helhetsgrepp om tillsyn oavsett nivå i skolsystemet.

Göteborgs Stads avstyrkte förslaget om en förändrad sanktionsgrund för kommunala skolor. Göteborgs Stad ansåg att Utbildningsdepartementet i sin promemoria inte i tillräckligt hög grad utrett konsekvenserna av förslaget framför allt utifrån ett elevperspektiv. Departementet hade heller inte i tillräckligt hög grad tagit hänsyn till proportionalitetsprincipen och kunnat visa att den föreslagna förändringen på ett bättre sätt än statliga åtgärder för rättelser kommer att leda till höjd kvalitet i skolan och ökad likvärdigheten för eleverna. Utbildningsdepartementet hade inte i sin promemoria kunnat visat att förslaget om förändrad sanktionsgrund är motiverad annat än utifrån ett principiellt resonemang.

Göteborgs Stad ansåg därför att den nuvarande mest ingripande sanktionen - statliga åtgärder för rättelser för kommunala skolor - ska kvarstå. Det var Göteborgs Stads samlade bedömning att den nuvarande mest ingripande sanktiongrunden tillsammans med de förändringar som i övrigt föreslogs i promemorian var tillräckliga för att säkerställa att Statens skolinspektionens tillsyn blir tydlig och effektiv gällande både för kommunala och fristående skolor.

(17.3.2) Styrning och ledning av förskola och skola

Rekommendation: Ansökan till skolor (grundskolor och gymnasier) hanteras inom ramen för ett gemensamt antagningssystem, som administreras inom Skolverkets regionala organisation. Turordningen bestäms av en kombination av individuella önskemål och politiskt bestämda krav på en varierad bakgrund i elevsammansättningen. Närhetsprincipen omformuleras, och tillåtna urvalsgrunder specificeras i skollagen. Som riktmärke bör gälla att urvalsgrunderna inte ska vara mer exkluderande än att alla elever ska kunna gå i alla skolor. Effektiva lösningar på problemet att förena elevers önskemål med övergripande restriktioner framräknas med hjälp av matchningsalgoritmer. Anpassningar görs till förutsättningarna i varje region och kommun. Principerna för att fördela elever mellan olika skolor ska vara desamma i de offentliga och de fristående skolorna. För de fristående erbjuds en lista på tillåtna urvalsgrunder

Göteborgs Stad ställer sig bakom delar av kommissionens rekommendation.

Rekommendationen utgår från förslagen som tas upp i utredningen En mer likvärdig skola - minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning

(SOU 2020:28). I yttrandet över utredningen avstyrkte Göteborgs Stad förslaget om att Skolverket regionalt skulle ha ansvar för skolvalssystemet. Motiveringen till detta var att det krävs stor kännedom om lokala förutsättningar. En antagningsmyndighet måste ha kännedom om lokala förhållanden för att kunna ta hänsyn till alla de faktorer som behöver beaktas för att elever ska få en skolplacering som både är funktionell för skolhuvudmannen och samtidigt upplevs rimlig av elev och vårdnadshavare. Under en skolvalsprocess behöver en placeringsmyndighet stämma av relationen mellan kapacitet, olika elevers behov, ansökningar och migration vid fler tillfällen än vad utredningen beskriver och utgår från i sitt förslag. Ett regionaliserat skolvalssystem kräver dessutom en byråkratisk överbyggnad kopplad till en administration som är beroende av huvudmännens lokalkännedom för att kunna fungera. Göteborg Stads uppfattning var att ett gemensamt skolvalssystem kan realiseras utan centralisering till en statlig myndighet med byråkrati och dubbelarbete på lokal och regional nivå som följd.

Göteborgs Stad tillstyrkte utredningens förslag om att urvalsgrunder skulle specificeras och föras in i skollagen och att dessa regler skulle omfatta också fristående skolor.

Rekommendation: Förskolan görs på sikt obligatorisk från 3 års ålder. Kvalitetskraven på verksamheten höjs parallellt med denna höjning av ambitionsnivån.

Göteborgs Stad tar inte ställning till rekommendationen. I februari skickade Utbildningsdepartementet ut remissen Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67). Remissvar ska vara Utbildningsdepartementet tillhanda senast 21 maj 2021 I den utredningen föreslås en obligatorisk förskola från fem års ålder. Göteborgs Stad har ännu inte tagit ställning till förslaget om obligatorisk förskola.

Förslag: En utredning tillsätts med uppdrag att föreslå åtgärder för långsiktig kompetensförsörjning och kvalitetsförstärkning inom förskolan. Utredningen bör se över behov av utbildningsplatser till förskoleläroprogrammet, utformning av detsamma och alternativa vägar för kompetensförsörjning till förskoleverksamhet.

Göteborgs Stad delar kommissionen uppfattning att förskolan har en socialt utjämnande effekt och är positiva till kommissionens förslag att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå åtgärder för långsiktig kompetensförsörjning och kvalitetsförstärkning.

Förslag: Inför extern bedömning av de nationella proven, till skillnad från dagens system där proven rättas internt på skolan. Betygen förankras i provresultaten på skolnivå.

Göteborgs Stad anser att förslaget kan vara en av flera åtgärder för att säkerställa att bedömning och betygssättning sker på ett likvärdigt sätt. Göteborgs Stad menar att förslaget är allmänt skrivet och att det inte säger något om hur det ska genomföras och vilka konsekvenser och faktiska resultat dessa skulle få, framför allt inom gymnasieskolan. Göteborgs Stad anser också att förslaget inte är inte anpassat till vuxenutbildning och vuxenutbildningens organisation och förutsättningar.

Förslag: Ambitionsnivån för yrkesvägledningen i skolorna höjs, med sikte på att dels intressera barn och ungdomar med svag studiesocial bakgrund för högre studier, dels öka intresset för yrkesval som överskrider traditionella könsrollsgränser. Tidiga insatser bör prioriteras.

Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över betänkandet Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4). Göteborgs Stad ställde sig positiv till flertalet av de förslag som presenterades i betänkandet vilket bland annat innebar en ökad ambitionsnivå vad gäller studie- och yrkesvägledning. Göteborgs Stad vill påtala vikten av att inslag kopplat till studie- och yrkesvägledning finns med i lärarutbildningen

(17.3.3) Pedagogik, lärarutbildning och läromedel

Förslag: Lärarprofessionen stärks i enlighet med de förslag som lagts i tidigare utredning. Ett system med skolkonsulenter införs som brygga mellan pedagogisk och didaktisk forskning och praktiken i skolorna. Minimikrav på betyg för antagning till lärarutbildningen utreds

Göteborgs Stad har tidigare yttrat sig över de förslag som kommissionens lämnar i sitt betänkande. Förslaget bygger till stor del på de förslag som finns i betänkandet Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17). I sitt remissvar tillstyrkte Göteborgs Stad förslagen som lämnades om stärkt lärarprofession. Göteborgs Stad konstaterar att förskolan inte nämns explicit i denna del av kommissionens betänkande. Det är en brist att förskolans behov av kompetensförsörjning och kvalitet i förskollärarutbildningen inte berörs i kommissionens förslag.

Göteborgs Stad anser att förslaget om skolkonsulenter behöver utredas vidare mer noggrant. Kommissionens förslag hänvisar till en tid då skolkonsulenter hade i uppdrag att förmedla forskningsresultat (nedåt) till skolorna så att de kunde anpassas och omsättas lokalt. Om skolkonsulenter inrättas finns en risk att det praktisknära utvecklingsarbete som nu sker hämmas av processer som styrs 'uppifrån'.

Rekommendation: Ansvar för lärarutbildningen koncentreras till färre lärosäten, samtidigt som tillgängligheten i alla delar av landet säkras genom att delar av utbildningen erbjuds på distans vid filialer eller lärcentrum.

Göteborgs Stad anser att kommissionen inte tydligt visat att just förslaget om att koncentrera lärarutbildningen till färre lärosäten skulle lösa problemet med kompetensförsörjning. Göteborgs Stad ser däremot positivt på att lärarutbildning kan erbjudas via filialer eller lärcentrum, framför allt inom förskollärarutbildningen.

Rekommendation: Undersök möjligheterna att lagfästa krav på att pedagogiken inte ska missgynna elever med sämre förutsättningar.

Göteborgs Stad anser att lagfästa krav för viss pedagogik kan riskera att underminera förtroendet och tilliten till den enskilde lärarens kapacitet och förmåga att avgöra vilken pedagogik som är mest lämplig i klassrummet. Det är dessutom svårt att utläsa om rekommendationen gäller att lagstifta om krav på vilken pedagogik som används i klassrummet eller vilken pedagogik som undervisas om på lärarutbildningarna.

Förslag: Blivande lärare som fullgjort halva utbildningen får arbeta halvtid som lärare medan de avslutar sin utbildning på den andra halvan av tiden.

Göteborgs Stad anser att det finns god grund för förslaget att öka flexibiliteten för hur nya lärare, och då särskilt de med en annan utbildning, kan utbildas och anställas som lärare. Särskilt gäller detta för kommuner som saknar utbildade lärare i vissa ämnen. En ökad flexibilitet i utbildningen av lärare får dock inte påverka kvaliteten på lärarutbildningen negativt, vilket skulle kunna vara en risk med kommissionens förslag.

Rekommendation: Återinför den centrala läromedelsgranskningen, eventuellt kombinerad med en inköpsfunktion. Lagfäst elevernas tillgång till läromedel av god kvalitet.

Göteborgs Stad anser att kommissionen inte helt kunnat visa att det finns evidens för att förslaget om att återinföra den centrala läromedelsgranskningen kommer få förväntad effekt. Detta speciellt utifrån dagens kontext där både traditionella läroböcker och online-läromedel har ett allt större inslag av interaktivitet.

(17.3.4) Vuxenutbildning och livslångt lärande

Rekommendationer: Staten bör ta ett väsentligt större ansvar för vuxenutbildningen, både vad avser organisationen och finansieringen, även om ansvaret för en stor del av utförandet ligger kvar på kommunal nivå.

Förslag om ökat statligt ansvar har tidigare berörts i Göteborgs Stads yttrande över remissen Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33). I remissyttrandet avstyrkte Göteborgs Stad förslaget om ett utökat statligt ansvar gällande vuxenutbildningen med motivering att det inte fanns något konkret förslag om hur det praktiskt skulle genomföras. Ett konkret förslag har på genomförande inte heller kommissionen presenterat.

Rekommendation: Det kommer att krävas väsentligt mer resurser till vuxenutbildningen än i dag, givet den mycket stora insats som krävs för att de stora grupper som står utanför arbetsmarknaden ska kunna förvärva nödvändiga kunskaper och färdigheter. En fördubbling av dagens resurser, motsvarande 6 miljarder kronor, framstår som rimlig.

Göteborgs Stad ser att behovet av vuxenutbildningen kommer att öka de närmaste åren. Den förändrade arbetsmarknaden kräver nya kompetenser och personer som är arbetslösa kommer att behöva en allt mer individanpassad utbildning för att bli anställningsbara. Här behöver samhället en beredskap annars riskerar fler grupper att ställas utanför möjligheten till arbete.

(17.3.5) Regionala aspekter på utbildningssystemet

Förslag: Kulturskolorna ses som en del av det allmänna utbildningssystemet. Ett statligt stöd införs, villkorat på att kommunerna visar hur man via kulturskolorna avser att nå nya grupper av kulturutövare

Kulturskolan har utmaningar med att nå elever i socioekonomiskt utsatta miljöer. Göteborgs Stad anser att ytterligare statliga medel skulle förstärka möjligheterna att nå denna elevgrupp.

Arbetsliv

(18.3.1) Stärkt ställning för arbetstagare på arbetsmarknaden

Förslag: Utred samhällsekonomiska vinster och kostnader förknippade med att ge arbetstagare rätt till barnomsorg vid arbete på obekvämt arbetstid

Göteborgs Stad anser att barnomsorg på obekvämt arbetstid kan vara helt avgörande för att vissa personer ska kunna ta en anställning och för att verksamheter ska kunna rekrytera. Förslaget är särskilt viktigt ur ett jämlikhetsperspektiv då brist på barnomsorg särskilt drabbar kvinnor och ensamstående samt dessutom riskerar att belasta anhöriga.

Bedömning: En bibehållen eller ökad omfattning av den offentligt finansierade äldreomsorgen i form av hemtjänst och äldreboende bidrar till både jämlikhet och jämställdhet och har dessutom positiva effekter på arbetsutbudet i ekonomin.

Göteborgs Stad anser att omfattning av äldreomsorg påtagligt kan påverka äldres liv och hälsa, såväl psykosocialt som fysiskt. En minskad omfattning av offentligt finansierad äldreomsorg i form av hemtjänst och äldreboende kan även medföra kompensatoriskt omsorgsarbete av anhöriga vilket påverkar deras möjligheter att förvärvsarbeta och därmed möjlighet till egen försörjning.

(18.3.2) Aktiv arbetsmarknadspolitik

Förslag: Uppdra åt Arbetsförmedlingen att vidareutveckla sin profileringsmodell med syfte att skatta risken för långtidsarbetslöshet för att även kunna bedöma lämplig nivå och längd på en individuellt utformad subvention

Göteborgs Stad anser att det kräver god kännedom om individen och hög personaltäthet för att arbeta mer individuellt anpassat gällande subventionerade anställningar. Det finns en risk att bedömningarna inte blir jämlika om man inte säkerställer kriterier för subvention. I dagsläget går Arbetsförmedlingen mot en helt annan inriktning vilket, om förslaget blir verklighet, skulle innebära ännu en omorganisation, vilket inte anses gynnsamt för de som är i behov av stöd.

Förslag: Uppdra åt Arbetsförmedlingen att utforma en utvärderingsbar försöksverksamhet med förstärkt förmedling av feriearbeten riktad till gymnasieelever i områden med hög arbetslöshet bland vuxna.

Göteborgs Stad anser att det utöver föreslagen finns ytterligare grupper som på grund av exempelvis funktionsnedsättningar har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Dessa grupper behöver klarläggas för att kunna få riktat stöd och genom sommarjobb kunna etablera sig hos arbetsgivare som potentiella framtida arbetstagare.

Mottagande och integration

(19.3.1) Asyltiden

Rekommendation: Genomför mottagandeutredningens alternativa förslag om ett statligt ansvar för hela asyltiden, koncentrerat mottagande i centrum där asylutredning genomförs och ärendesortering utifrån hur omfattande utredningsbehovet är.

I Göteborgs Stads yttrande över remissen av mottagandeutredningen gjordes bedömningen att utredningens huvudförslag om mottagande var välkommet. Göteborgs Stad såg ett behov av en snabbare asylprocess och ett sammanhängande system med tidigare bosättning i en kommun som ett led i att minska de glapp som idag finns i mottagandet av asylsökande och nyanlända.

I kommissionens betänkande är det mottagandeutredningens alternativa förslag som lyfts fram att ta ställning till. Göteborgs Stad anser att en förutsättning för rekommendationen är att asyltiderna är korta och innehåller meningsfulla insatser för både vuxna och barn. De mottagandecentra som föreslås behöver vara lämpliga ur ett barnperspektiv och ur ett tillgänglighetsperspektiv, samt med hänsyn till hbtq-personer och individer som är utsatta av olika skäl. Levnadsstandarderna och boendeförutsättningarna bör vara desamma för samtliga asylsökande oberoende av funktionsförmåga.

Rekommendation: Den så kallade EBO-lagen bör upphävas. Asylsökande som ordnar egen bostad ska inte ha rätt till dagersättning.

Göteborgs Stad har i samband med anmälan till Migrationsverket av områden som ska undantas från asylsökandes egenbosättning, gjort bedömningen att begränsningen av EBO på sikt kan bidra till att minska och motverka segregationen i staden. Trångboddheten bedöms minska,

stabiliteten i skolorna och planeringsförutsättningarna för staden bedöms öka.

Göteborgs Stad har också tidigare gjort bedömningen att det för asylsökande kan finnas fördelar med att bo på Migrationsverkets anläggningsboende under asyltiden för att på så sätt efter erhållet uppehållstillstånd få möjlighet att anvisas till en kommun enligt bostättningslagen och därmed få tillgång till en ordnad bostad. Det är svårt att bedöma om betänkandets rekommendation om att helt avskaffa den så kallade EBO-lagen kommer att få den önskvärda effekten. Den uppföljning som Migrationsverket hittills har gjort av EBO-begränsningen sedan införandet 2020-07-01, har visat att det alltjämt sker en inflytt av asylsökande till begränsade områden trots att de mister eller avstår från att söka dagersättning.

Förslag: Ändra lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare så att målgruppen för insatsen utökas till att omfatta även asylsökande.

Göteborgs Stad anser att förslaget förbättrar förutsättningarna för asylsökande att få kvalitetssäkrad information tidigt under asylprocessen vilket kan vara ett stöd i den fortsatta integrationen. Samhällsorientering är väl använd tid under asyltiden och är en viktig förutsättning för att få en bra tillvaro i Sverige och främjar jämställdheten mellan nyanlända kvinnor och män. Göteborgs Stad vill framhålla att i det fall samhällsorientering för asylsökande blir ett kommunalt ansvar, behöver statlig ersättning utgå för uppdraget.

Förslag: Uppdra åt Arbetsförmedlingen att genomföra kartläggningar av asylsökandes utbildning och yrkeserfarenhet. Utnyttja statistiskt baserade matchningsalgoritmer i Migrationsverkets bostättning av dem som har fått uppehållstillstånd. Utvärdera verksamheten efter några år.

Göteborgs Stad anser att ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att kartlägga asylsökandes utbildning kan vara positivt under förutsättning att de har kompetens att bedöma utbildningsbakgrund och utbildningsnivå. Tidigare erfarenheter av kartläggningar i Arbetsförmedlingens regi har visat att de inte varit ändamålsenliga. Vid inskrivning på sfi har den kommunala vuxenutbildningen fått göra en ny kartläggning vilket har inneburit dubbelarbete för både myndigheterna och den enskilde individen.

Göteborgs Stad menar att förslaget om att utnyttja statistiskt baserade matchningsalgoritmer i bostättningen är positivt om det går att genomföra på kommunnivå och inte enbart på länsnivå.

Förslag: Regeringen bör skyndsamt låta utreda utformning av och nivå på dagersättningen för asylsökande, så att en större del av de basala behoven täcks.

Göteborgs Stad bedömer det som positivt att utformningen och nivån på ersättningen utreds, eftersom dagersättningen har varit på samma nivå sedan 1994.

(19.3.2) Nyanlända barn och ungdomar

Rekommendation: Kommunerna bör åläggas att säkerställa att information om att förskola erbjuds och om fördelarna med förskola för barnet når alla föräldrar.

Rekommendation: Ett särskilt stöd till kommunerna bör utformas för att utveckla former att nå grupper som inte deltar i förskoleverksamhet. Vidare bör lämplig myndighet sammanställa erfarenheter och sprida dessa.

Göteborgs Stad anser att det är angeläget att det finns en lättillgänglig och anpassad information om förskolan så att alla föräldrar kan ta del av den. Förskolan är en viktig del i barnens språkutveckling.

Rekommendation: Genomför de förslag om modersmålsundervisning och studiehundledning på modersmål som lämnades i SOU 2019:18. Uppdra åt Skolverket att formera en stödstruktur för att säkerställa att alla kommuner, oavsett storlek, har kapacitet att erbjuda studiehundledning och modersmålsundervisning.

Göteborgs Stad tillströkte majoriteten av förslagen i För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehundledning på modersmål (SOU 2019/18). Göteborgs Stad avstyrkte dock förslagen om att antalet deltagande elever inte ska begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål samt att elever ska kunna få modersmålsundervisning i mer än ett språk. Ställningstagandet gjordes utifrån att en bibehållen reglering dels har kostnadsmässig och logistiska fördelar, dels att det idag inte finns vetenskapligt stöd för att möjligheten att läsa fler modersmål är fördelaktigt för kunskapsutvecklingen.

Rekommendation: Öka yrkesrelaterad språkundervisning inom språkintruktionsprogrammet. Närmare utformning och omfattning behöver utredas skyndsamt, och uppläggnngen bör utformas utvärderingsbart, exempelvis genom ett tilläggsdirektiv till utredningen om hur fler elever ska bli behöriga till gymnasieskolan (dir. 2020:21).

Göteborgs Stad bedömer att det är viktigt att sent anlända elever med svaga teoretiska kunskaper får den språkundervisning de behöver för kunna skaffa sig yrkesfärdigheter som bidrar till att de senare kan försörja sig. Göteborgs Stad anser att behovet kan mötas med yrkesintroduktion med förstärkt svenska eller individuellt alternativ med en yrkesprofil med förstärkt svenska.

(19.3.3) Etableringsinsatser för nyanlända vuxna

Rekommendation: Ambitionsnivån för sfi behöver höjas. Möjligheterna till ökad digitalisering behöver prioriteras. Skolverket bör ombesörja framtagning av standardiserade läromedel i fysisk och digital form. Användningen av dessa läromedel eller likvärdiga ska vara obligatoriska.

Göteborgs Stad anser att kommissionens rekommendation att höja ambitionsnivån för sfi är relevant för att öka etableringsmöjligheterna för nyanlända vuxna.

Bedömning: Utbildning är en nödvändig insats för många nyanlända, och principen om utbildningsplikt är välgrundad. Etableringstiden måste utnyttjas effektivare och kvaliteten på utbildningen höjas. Vidare behöver utvärderingen av utbildningsprogram för nyanlända stärkas.

Göteborgs Stad anser att etableringstiden kan utnyttjas effektivare och att utbildning är en nödvändig insats för de flesta nyanlända individer.

Förslag: För att bättre motivera dem som behöver ta del av utbildning längre än etableringstidens omfattning bör regeringen låta utreda utformningen av ett enkelt och förutsebart studiefinansieringssystem.

Göteborgs Stad anser att förslaget är positivt då det kan möjliggöra att fler kan försörja sig under sina studier och inte vara hänvisade till ekonomiskt

bistånd, vilket gynnar både den enskilde och stadens ekonomi. Flertalet kortutbildade nyanlända behöver längre tid än de två år som etableringsprogrammet pågår för att närma sig arbetsmarknaden och egenförsörjning.

Rekommendation: Resurserna för att vägleda nyanlända inom etableringsprogrammet behöver öka. Antalet inskrivna nyanlända per arbetsförmedlare behöver minska.

Göteborgs Stad bedömer att antalet inskrivna nyanlända per arbetsförmedlare har ökat sedan etableringsreformen 2010 då ansvaret för etablering övergick från kommun till stat. I början av 2010-talet fanns särskilda etableringshandläggare samt även möjlighet att få en etableringslots som kunde ge ytterligare stöd i introduktionen i det svenska samhället och arbetslivet. I och med förändringar i etableringslagstiftning och i Arbetsförmedlingens organisering, både centralt och lokalt, har resurserna minskat. Detta innebär en ökad belastning på kommunerna som i större utsträckning får stötta nyanlända när Arbetsförmedlingen saknar tillräckliga resurser att utföra arbetet.

Förslag: Regeringen bör tillsätta en utredning om hur etableringsersättning och etableringstillägg bäst bör utformas för att det ska bli lika lönsamt för båda nyanlända makarna i ett hushåll att ta ett arbete. En utgångspunkt bör också vara att den sammantagna ersättningen för alla slags hushåll ska vara högre än riksnormen för försörjningsstöd.

Göteborgs Stad bedömer att kommissionens slutsats om att etableringsersättningarna urholkats är korrekt, vilket drabbar både nyanlända som behöver söka försörjningsstöd Stad. Göteborgs Stad anser därför att det är angeläget att den sammantagna etableringsersättningen för alla slags hushåll ska vara högre än riksnormen för försörjningsstöd.

(19.3.4) Jämställd integration

Rekommendation: Utrikes födda kvinnor med kort utbildning och ringa arbetslivserfarenhet är en grupp där många kan vara i behov av en avpassad, sammanhållen introducerande etableringsinsats. Arbetsförmedlingen måste kunna erbjuda sådana insatser till behövande. Insatserna bör effektutvärderas med ett bredare integrationsfokus än ett rent arbetsmarknadsperspektiv.

Göteborgs Stad anser att Arbetsförmedlingen bör erbjuda fler insatser till utrikesfödda kvinnor. Etableringstiden måste utnyttjas effektivare och rusta de nyanlända på ett bättre sätt. Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna är väsentlig eftersom insatserna behöver kunna kombineras med sfi och andra språkstödande aktiviteter. Göteborgs Stad anser att en anpassad, sammanhållen etableringsinsats också är relevant för personer med funktionsnedsättning, oavsett kön.

Rekommendation: Kommunerna ska säkerställa att anhöriginvandrare till andra än flyktingar, den så kallade utökade målgruppen, nås av information om rätten att delta i samhällsorientering.

Rekommendation: Huvudmännen för den kommunala vuxenutbildningen ska åläggas att dokumentera den utökade målgruppens deltagande i samhällsorienteringen.

Göteborgs Stad ser positivt på kommissionens rekommendation om att kommunerna ska säkerställa att den utökade målgruppen får information om rätten till samhällsorientering. Det bidrar till en ökad integration och ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv är det viktigt att fler får ta del av samhällsorienteringen. Det är också en fördel att det går att följa upp att den utökade målgruppen deltar i samhällsorientering.

Göteborgs Stad anser att rekommendationen, om att den kommunala vuxenutbildningen ska åläggas att dokumentera den utökade målgruppens deltagande i samhällsorienteringen, kan innebära kostnader som idag inte ersätts genom de statliga schablonmedel staden erhåller för mottagandet av nyanlända.

Bedömning: Hedersnormer och hedersrelaterat våld och förtryck begränsar framför allt många flickors och unga kvinnors liv, men även pojkar och män drabbas. Att motverka hedersrelaterat våld och förtryck är en jämlikhetsfråga som kommer att vara aktuell under lång tid, och många olika insatser är angelägna.

Göteborgs Stad delar kommissionens bedömning men anser att det behöver konkretiseras vilka som är de mest angelägna insatserna som anses behövas för att bättre stödja individer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. De påpekar också att hbtq-personer och personer med funktionsnedsättning kan vara utsatta grupper när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck.

(19.3.5) Ökad statlig finansiering av integrationen

Förslag: Utred ett utökat statligt ansvar för nyanlända flyktingars bosättning, etableringsinsatser och försörjning under en längre tid än de två år som anges i bosättningslagen och etableringslagen.

Göteborgs Stad anser att en ökad statlig finansiering är angelägen. En stor andel av de nyanlända som staden tar emot har kort utbildningsbakgrund och behöver en längre tid än två år för att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Med ett högre mottagande av kvotflyktingar med stora behov och en arbetsförmedling som inte kan möta behoven hos nyanlända, får kommunerna bära ett allt större ansvar för insatserna, dels under etableringstiden, dels när etableringen är avslutad och den nyanlände fortfarande behöver insatser i form av utbildning, arbetsmarknadsinsatser, socialt stöd och ekonomiskt bistånd. Det bör också säkerställas att de statliga ersättningarna till den enskilde individen, dagersättning till asylsökande och etableringsersättning, följer varandra för att kommunen inte ska få ökade kostnader för försörjningsstöd i det glapp som idag uppstår mellan två olika ersättningssystem.

Bostäder och grannskap

(20.3.1) Förbättrad tillgång till ekonomiskt överkomliga bostäder

Förslag: Återgå till den målformulering för bostadspolitiken som gällde fram till 2008. Målformuleringen bör lyda: Målet för bostadspolitiken är att alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Göteborgs Stad anser att målformuleringen har en överensstämmelse med såväl grundlag som regeringsformens lydelse och syfte och speglar ambitionen i kommissionens betänkande. Den stämmer även väl överens med plan- och bygglagens portalparagraf. Göteborgs Stad menar att förslaget bör underlätta att fokus sätts på individers och grupperns behov av hållbart boende. Förslaget bedöms ge en starkare koppling och överensstämmelse till målformulering i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, vilket kan sägas utgöra en del av ett system för att till skapa bostäder som är tillgängliga och hållbara ur ett individ och

samhällsperspektiv samt där rättighetsperspektivet bedöms stärkas. Göteborgs Stad anser att i det fall målformulering riktas om så behöver hela systemet, så som det uttrycks i förslaget ges en sammanhållen översyn och tidigare delar i systemet behöver utvärderas för att dra lärdom och därefter anpassas mot den nya inriktningen för bostadspolitiken.

Förslag: Regeringen bör successivt höja nivån på investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande (förordning 2016:881). Nivå och utformning bör följa de utvärderingar och förändringar i förordningen som görs för att säkra bättre måluppfyllelse. Regeringen bör initiera en utvärdering av investeringsstödet med avseende på vilka gruppers bostadssituation som förbättras och på den regionala variationen i tilldelning av stödet. Utvärderingen bör ligga till grund för förändringar i förordningen som leder till att större del av investeringsstöden kan gå till byggande i storstadsområdena.

Göteborgs Stad menar att en höjning av nivån på investeringsstödet kan innebära att det blir mer attraktivt att nyttja stödet även inom storstadsområden. En löpande utvärdering av investeringsstödet med avseende på vilka gruppers bostadssituation som förbättras anses nödvändig. Göteborgs Stad vill uppmärksamma att kommunen saknar metoder för att säkerställa att de bostäder som byggs med investeringsstöd och lägre hyra tillfaller hushåll med lägre inkomster. Göteborgs Stad anser dock ändå att det är positivt i allmänhet att bostadsbeståndet kompletteras med hyresrätter där hyresnivåer är lägre. Göteborgs Stad menar även att investeringsstödet behöver omfatta även vård- och omsorgsboende för äldre samt biståndsbedömda mellanboendeformer.

Förslag: Regeringen bör initiera en översyn av 3–5 §§ lag (2010:897) om allmännyttiga kommunala bostadsbolag med syfte att precisera vilka förutsättningar som ska gälla för värdeöverföringar. Det bör även analyseras i vilken mån sanktioner kan införas mot otillåtna överföringar.

Göteborgs Stad menar att förslaget öppnar för större möjligheter att finansiera kostsamma underhållsrenoveringar som ska ingå i hyran då de inte är standardhöjande men där kostnaderna oftast tas upp genom standardhöjningar och därmed en högre hyresnivå. Förslaget skapar större möjligheter för äldre att kunna bo kvar i sin lägenhet, vilket är målet inom äldre- och omsorgspolitiken.

Rekommendation: Att ge regionerna i uppdrag att bedöma den regionala bostadsbristen för olika grupper och i samråd med kommunerna fördela byggtal gällande bostäder för särskilda grupper.

Denna rekommendation har koppling till 7 kap. 1 § PBL Regional fysisk planering. Göteborgs Stad kan se fördelar med en mer regionalt baserad bostadsförsörjning. En bostadsplanering som är regional skulle på ett bättre sätt kunna utnyttja regionens olika förutsättningar och styrkor. Varken bostads- eller arbetsmarknad följer kommungränser och det kan finnas värde i att dela bild och skaffa kunskap om regionens bostadssituation gemensamt. Göteborgs Stad kan dock se en risk att ett tvingat byggande genom byggtal kan inskränka planmonopolet och i förlängningen det kommunala självstyret.

(20.3.4) En social bostadspolitik

Förslag: Regeringen bör låta undersöka fler alternativ för en svensk social bostadssektor, däribland en statlig allmännytta, genom tilläggsdirektiv till utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning.

Göteborgs stad anser att ansvarsfördelning mellan statlig och kommunal allmännytta måste utredas vidare. Ett eventuellt införande av en statlig allmännytta kommer sannolikt medföra att det kommunala bostadsförsörjningsansvaret behöver förtydligas i relation till ett ökat statligt ansvar.

Förslag: Lagstiftningen om allmännyttiga kommunala bostadsbolag ses över med syfte att förtydliga det handlingsutrymme för att bedriva social bostadspolitik som finns inom ramen affärsmässighetskravet. Även detta bör kunna göras genom tilläggsdirektiv till utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning.

Göteborgs Stad anser att utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning är ett viktigt underlag för att förtydliga handlingsutrymmet.

Förslag: Regeringen bör införa en statlig hyresgaranti med Försäkringskassan som ansvarig myndighet.

Göteborgs Stad anser att förslaget skulle bidra till att hyresgarantier utfärdas i större utsträckning än idag. Det kommer att ha en positiv inverkan på

bostadsmarknaden och vara trygghetsskapande för de hushåll som kommer i fråga för garantin. Hyresgarantin som föreslås måste kunna ges till äldre och att återbetalning inte ska föras vidare till efterlevande. Det bör även övervägas om hyresgarantier för de som uppbär försörjningsstöd ska inkluderas.

Kommissionens förslag angående ändringar kring statlig hyresgaranti och bostadsbidragets utformning kan få snabbare effekt än olika åtgärder för att stimulera byggandet. Sådana ändringar kommer sannolikt kunna få stor inverkan på kommunens ekonomi. Reglerna bör dock om möjligt utformas på ett sådant sätt att fler med svag ekonomi kan hyra bostad med hyresgaranti. Vad gäller den grupp som erhåller försörjningsstöd kan, beroende på hur reglerna utformas, ett ökat bostadsbidrag innebära att utbetalda försörjningsstöd minskar och därmed en större del av boendekostnaden faller på staten istället för kommunen. Det kan även komma innebära att den enskilde får ekonomisk möjlighet skaffa sig en bostad med högre hyra vilket skulle kunna gynna mer oseriösa hyresvärdar att ta ut högre hyror och därmed föra den enskilde ännu längre bort från möjligheten att bli självförsörjande.

Förslag: En utredning behöver initieras för att fastställa i vilken utsträckning bostadsbidrag inte godkänns som inkomst bland fastighetsbolagen. Syftet med en sådan utredning bör vara att antingen via lag eller via frivilliga överenskommelser uppnå en situation där bostadsbidraget kan användas för att efterfråga en bostad i högre utsträckning än idag.

Förslag: Bostadsbidraget bör återupprättas som bostadspolitiskt instrument. Detta kräver en resursförstärkning av bostadsbidraget, med sikte på att höja den bidragsgrundande bostadskostnaden och ersättningsgraden. Regeringen bör ge ett tilläggsdirektiv till Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (S2018:13) med uppdrag att förslå ett antal alternativa utformningar inom ramen för ett givet resurstillskott.

Göteborgs Stad anser att en utredning kan bidra till ett förbättrat kunskapsläge och är en viktig komponent i bostadspolitiken. Det är angeläget att bostadsbidraget utformas så att det inte driver på hyresnivåerna eller får en negativ påverkan på rätten till försörjningsstöd för andra kostnader än hyra.

Förslag: Inför ett lagstadgat krav på hyresgästernas möjlighet att välja nivå vid renovering.

Göteborgs Stad menar att renoveringsprojekt kan innebära kraftiga ekonomiska konsekvenser för hyresgäster. Ändrad sammansättning av bostadstyper och upplåtelseformer kan i vissa områden också leda till en oönskad gentrifieringsprocess, och de som inte har råd att bo kvar tvingas flytta, något som kan ha stor påverkan på individen och hälsan. I Allbolagen från 2011 står det inskrivet att allmännyttiga bostadsföretag ska erbjuda ”möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget”. Med utgångspunkt i Jämlikhetskommissionens analys av läget vid renoveringar verkar det rimligt att denna skrivning i lagen borde ändras så att den också omfattar privata fastighetsbolag.

Regionala frågor

Bedömning: Ambitionen att stärka den lokala statliga närvaron är god, och att göra detta genom ett ökat antal servicekontor framstår som motiverat. En lokal närvaro är viktig för en myndighet som Arbetsförmedlingen, som bör kunna erbjuda bokade besök i egen regi eller i samverkan med kommunen.

Göteborgs Stad menar att den är en rimlig ansats att stärka den statliga närvaron över hela landet. Frågan har nyligen behandlats i utredningen En utvecklad organisation för lokal statlig service - slutredovisning Ds 2020:29. Göteborgs Stad tillstyrkte de slutsatser och förslag som framkom i remissen.

Förslag: Vilka krav som ska kunna ställas på polisen närvaro bör utredas närmare.

Göteborgs Stad menar att förslaget om att utreda en förändring i polismyndighetens regleringsbrev för att öka den polisiära närvaron i glesbygdskommunerna behöver väga in den komplexitet och den brottslighet som finns i storstadsregionerna. Brottslighet och otrygghet förekommer i högre grad i tätbefolkade områden där fler människor finns inom en trängre geografisk yta.

Hälsa- och sjukvård

Det tidiga livet (23.3.1)

Förslag: Socialstyrelsen bör få i uppdrag att med stöd av SBU genomföra en forskningsgenomgång för att fastställa levnadsvanors inverkan på fostret. Forskningsgenomgången bör användas för att utforma nationella riktlinjer för mödrahälsovården. I synnerhet bör riktlinjerna inkludera fasta (och andra orsaker till för lågt näringsintag), som inte berörs alls i de riktlinjer som i dag finns.

Socialstyrelsen bör vidare få i uppdrag att analysera vilka informationsåtgärder före graviditet som kan vara verkningsfulla för att minimera risken att fostret utsätts för påverkan av ohälsosamma levnadsvanor innan konstaterad graviditet.

Göteborgs Stad anser att arbetet med åtgärderna inte enbart bör fokusera på information, utan även bör innefatta vilket praktiskt stöd som kan behövas för att möjliggöra för enskilda att efterleva de råd som ges. Även gravidas partners och nätverk behöver ingå och särskilt bör grupper som är svåra att nå uppmärksammas i analysen. Det särskilda fokuset på fasta kan medföra viss stigmatisering av personer med religiös bakgrund. Både fostrets (barnkonventionen) och moderns rättigheter (religionsfrihet) behöver beaktas i riktlinjerna vilka måste grundas på forskning kring vilken påverkan fasta har på fostret i dess olika utvecklingsfaser.

Rekommendation: Kommissionen ser positivt på ambitionen i den nationella strategin för stärkt föräldraskapsstöd med mer riktade insatser mot familjer med förhöjd risk för ohälsa. En viktig beståndsdel i politiken bör vara att utvärdera de initiativ som tas för att nå de grupper som i lägre utsträckning deltar i de generella mödra- och barnhälsovårdsprogrammen.

Göteborgs Stad anser att det bör förtydligas hur en familj med risk för ohälsa definieras och de olika målgrupperna bör vara delaktiga i utformandet av insatser.

(23.3.2) Jämlika levnadsvanor och arbetsmiljö

Förslag: Regeringen bör tillsätta en utredning för att ta fram ett konkret program med verkningsfulla åtgärder för att främja goda levnadsvanor framför allt bland unga i alla socioekonomiska grupper.

Åtgärder som bör utredas är:

- skatt på ohälsosamma produkter,
- subventioner till hälsosam mat,
- märkning av varor med högt innehåll av ämnen som socker och salt,
- riktade insatser och uppsökande verksamheter för särskilda grupper,
- åtgärder för att främja fysisk aktivitet.

Dessa bör bland annat innefatta en översyn av hur stödet till idrotten kan utformas för att i större utsträckning främja rörelse och föreningsliv bland unga från socioekonomiskt svaga hem.

Göteborgs stad anser att det är viktigt att utredningen inte enbart fokuserar på ungas levnadsvanor utifrån socioekonomiska grupper, utan också beaktar grupper som till exempel personer med funktionsnedsättning, hbtq-personer samt äldre i analyserna. Det är grupper som generellt har sämre hälsa varför det särskilt viktigt att utredningen tar detta i beaktande och föreslår åtgärder som kan tillgodose behoven hos dessa grupper. Att delta i föreningsliv kan vara hälsofrämjande, men förslaget om åtgärder att utreda för att främja fysisk aktivitet bör även innefatta en översyn som tar sikte utanför det traditionella föreningslivet. Det kan handla om aktiviteter i anslutning till skoldagens slut eller utökad tid för idrott- och hälsa i skolan. Forskning visar att viljan hos föreningslivet att arbeta inkluderande varierar, varför fler arenor behöver engageras i arbetet för jämlikhet.

Rekommendation: Staten bör skapa ett riktat bidrag till primärkommuner och regioner för att ge dem förutsättningar att bygga upp och utveckla förebyggande och behandlande insatser (mot spelmissbruk).

Förslag: Marknadsföring av kommersiella spel ska kombineras med varningstexter av samma slag som gäller alkohol och tobak. Inför i Tryckfrihetsförordningen 1 kap. 12 § en möjlighet att, i likhet med vad som gäller för alkohol och tobak, begränsa reklam för kommersiella spel. Motsvarande förändring krävs i Yttrandefrihetsgrundlagens första kapitel.

Förslag: En statligt administrerad spelportal skapas, till vilken samtliga statliga och licensierade bolag är knutna. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Förslag: När en person loggar in för att spela, ska ett maximalt spelbelopp avsättas för de närmaste 24 timmarna för spel på samtliga spelformer som är tillgängliga på den gemensamma plattformen. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Förslag: Tillgängligheten till spel begränsas genom begränsade öppettider. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Rekommendation: Ge Spelinspektionen, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten eller annan myndighet som regeringen utser rätt att

behandla avidentifierad information om dem som spelar hos de licensierade företagen.

Göteborgs Stad anser att det saknas en sammanhållen och effektiv spelpolitik trots att spelmissbruk numera är jämställt med andra former av missbruk. Göteborgs Stad menar att en sådan spelpolitik bör utvecklas i likhet med andra beroendekområden

En jämlik och behovsbaserad hälso- och sjukvård (23.3.3)

Rekommendation: Socialstyrelsen bör få i uppdrag att ta fram en modell för gemensamma ersättningsprinciper inom primärvården.

Göteborgs Stad framhåller att Socialstyrelsen i utredningen måste beakta hur ersättningsprinciperna kan uppmuntra främjande och förebyggande arbete, insatser riktade till personer som inte är listade hos den egna organisationen, samt främja samverkan med kommun och andra aktörer.

Rekommendation: Regionerna bör få ett utökat uppdrag i form av att följa folkhälsoutvecklingen och i samarbete med kommunerna bedriva preventivt arbete inom regionen.

Göteborgs Stad anser att det utökade uppdraget behöver förtydligas och breddas så att det inte enbart kopplas till hälso- och sjukvården utan innefattar hela det regionala utvecklingsuppdraget. Inför ett utökat uppdrag bör hänsyn tas till redan uppbyggda strukturer och överväga hur de bör anpassas. Resurser för ett eventuellt utökat uppdrag och preventivt arbete behöver tillsättas såväl inom region som kommun då det lokala folkhälsoarbetet behöver bedrivas i samverkan.

Göteborgs Stad anser att rekommendationen kan bidra till att hålla nere kostnaderna för hjälpmedel för såväl den enskilde som för det offentliga. Det är särskilt viktigt att säkra en neutralitet inom området då det för den enskilde kan vara en sårbar process att välja hjälpmedel. Att säkerställa att alla valbara hjälpmedel presenteras konkurrensneutralt samt ur ett ekonomiskt perspektiv för den enskilda är särskilt viktigt då gruppen personer med funktionsnedsättning generellt har sämre ekonomiska förutsättningar än befolkningen i övrigt.

Transfereringar – barn och familj

(24.3.2) Bättre inkomstskydd för gravida

Förslag: Utred samlat hur graviditet hanteras i socialförsäkringen. Frågor som bör besvaras inom en sådan utredning gäller:

- graviditet som grund för sjukskrivning när arbetsförmågan är nedsatt
- lämplig nivå på sjukskrivning under graviditeten
- gränsdragningen mellan graviditetspenning och sjukpenning
- graviditetspenning under de sista dagarna före beräknad nedkomst
- ersättningsnivåer i de angränsande system som kan komma i fråga att utnyttjas i samband med graviditet.

Göteborgs Stad delar kommissionens bedömning. Gravida kvinnor med nedsatt arbetsförmåga får olika kompensation beroende på om de är berättigade till graviditetspenning eller sjukpenning. Dagens sjukförsäkring medger inte heller att gravida kvinnor sjukskrivs för besvär orsakade av graviditeten. Vid en bedömning av rätten till sjukpenning beaktas den bakomliggande orsaken till besvären, det vill säga graviditeten, och en särskild och strängare bedömningsnorm tillämpas i dessa fall jämfört med om samma symptom hade tillhört en person som inte är gravid. Gravida kvinnor får en mer restriktiv bedömning av sjukdomsrekvisitet och diskrimineras därmed jämfört med andra försäkrade. Nedsatt arbetsförmåga av en viss orsak, exempelvis ryggsmärtor, bör ge samma förmån och ersättning i försäkringen oavsett om smärtan orsakas av graviditet eller ej. En grundregel inom hälso- och sjukvården är att en sjukdom eller en skada ska tas om hand oavsett vad upphovet är, och kommissionen framhåller att samma regel bör gälla här.

(24.3.3) Föräldraförsäkringen

Rekommendation: Förslagen från utredningen för en modern föräldraförsäkring genomförs vad avser

- fler föräldrapenningdagar reserverade för varje förälder
- merparten ska tas ut innan barnet fyller 3 år, varefter föräldrarna tilldelas 10 föräldrapenningdagar per barn och år till och med barnet fyller 10 år
- lägstanivådagarna avskaffas
- snabbhetspremien tas bort.

Rekommendation: Reserverade dagar bör införas också för föräldrapenning på grundnivå.

Göteborgs Stad menar att utredningen om en modern föräldraförsäkring (SOU 2017:101), som kommissionen hänvisar till i rekommendationen, gjorde en omfattande analys av den existerande föräldraförsäkringen och tänkbara förändringar av den. Kommissionen utgår därför ifrån de förslag som den utredningen presenterade i sitt betänkande och delar de bedömningar i avvägningen mellan jämställdhet, barns behov och flexibilitet som gjordes.

Arbetsrelaterade trygghetssystem

Ersättningsnivåer, beräkning av ersättning och kvalificeringskrav (25.3.1)

Rekommendation: Återställ ersättningsgraden i den offentliga arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen med riktmärket att 80 procent av arbetstagarna har 80 procents ersättningsgrad. Motivera avsteg i de årliga budgetdokumenten.

Rekommendation: Den försäkrade inkomsten i både arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen beräknas till den genomsnittliga arbetsinkomsten under en intjänandeperiod, vars längd får fastställas i särskild utredning. Vid en förändring av beräkningsgrunden är det ett krav att försäkringen inte blir mindre generös än den för närvarande är.

Förslag: Utred konsekvenserna av att avskaffa grundbeloppet och införa ett lägstabelopp i en arbetsinkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring för arbetssökande som uppfyller de villkor på sökbeteende som framgår av lagen om arbetslöshetsförsäkringen. Beloppet bör vara högre än riksnormen i försörjningsstödet för att skapa drivkrafter för arbete.

Rekommendation: Ersätt arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen med en tröskelnivå baserad på månadsinkomster. Den försäkrade inkomsten beräknas i stället till den genomsnittliga månadsinkomsten under en intjänandeperiod, vars längd får utredas särskilt. Tröskelnivån avseende månadsinkomst bör sättas på en sådan nivå att de personer som i dag uppfyller arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen inte riskerar att exkluderas från försäkringsskyddet.

Rekommendation: Arbetslöshetsförsäkringen görs obligatorisk, med möjlighet att välja mellan de i dag erkända arbetslöshetskassorna och ALFA-kassan, för alla arbetstagare som har en beskattad inkomst. Avgift tas ut av den försäkrade, när månadsinkomsten kommer över den tröskelnivå som anges i rekommendationen om att avskaffa arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen.

Göteborgs Stad menar att betänkandets rekommendationer och förslag som syftar till att förbättra arbetslöshets- och sjukförsäkringssystemen är positiva. Av utredningen framgår att endast 37 procent av de hos Arbetsförmedlingen registrerade arbetslösa har någon form av arbetslöshetsersättning. En hög andel arbetssökande uppbär idag försörjningsstöd vilket innebär en kostnad för kommunen. Fler behöver omfattas av arbetslöshets- och sjukförsäkringssystemen och beloppen behöver vara högre än riksnormen i försörjningsstöd.

Kriminalpolitik

(26.3.2) Allmänt om brottsförebyggande och brottsbekämpning

Rekommendation: Granska 34-punktsprogrammet och andra liknande initiativ ur ett forskningsperspektiv.

Göteborgs Stad anser att det är viktigt att de åtgärder som vidtas för att förebygga och bekämpa brott bygger på evidensbaserad kunskap. I de fall sådan saknas bör sådana studier inledas för att uppnå en resurseffektiv kriminalpolitik. Det omfattande 34 punkt programmet kan vara en lämplig utgångspunkt för ett sådant arbete.

Yttrande angående – Remiss från Finansdepartementet – En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Göteborgs Stad har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46). Efter riksdagsvalet 2018 tillsatte regeringen en jämlikhetskommission som nu har tagit fram förslag för att på lång sikt öka den ekonomiska jämlikheten och öka möjligheterna till social rörlighet. Kommissionen lämnar förslag inom bland annat integration, bostäder, utbildning och arbetsliv som sammantaget ska bidra till ökad jämlikhet. Förslagen som kommissionen lämnar är inte utvecklade i detalj och många förslag saknar fördjupade utredningar och konsekvensanalyser. I betänkandet är det endast ett fåtal författningsförslag som lyfts fram och huvuddragen i utredningen är en tydlig politisk viljeriktning i majoriteten av de politiska områden som lyfts i betänkandet. Betänkandet har både en tydlig politisk och ideologisk inriktning, vilket vi ser som olyckligt.

Förslagen inom området skatter riskerar att slå hårt mot enskilda individer och mot företagare som innefattar bland annat höjd fastighetskatt för småhus och bostadsrätter, avskaffat ROT-avdrag, rekommendation om slopade nedsättningar i kapitalskatten samt eventuellt höjning av skattesatsen och utredning om höjd moms på livsmedel och restaurangtjänster. Utredningen motiverar inte hur förslagen skulle leda till ökad jämlikhet eller förbättrad situation för låginkomsttagare utan förslagen slår snarare hårt mot såväl låg som höginkomsttagare. Förslagen som innebär höjda skatter presenteras utan större konsekvensanalyser vilket är problematiskt för stora reformer som utredningen berör.

Vi har en märkbar bostadsbrist i merparten av landets kommuner, där det under lång tid byggts både för lite och i för ojämn takt. Göteborg är långt ifrån ett undantag, även om det hänt mycket under de senaste åren. Samtidigt fungerar inte flyttkedjor som de ska, och beståndet utnyttjas inte helt effektivt. I stor utsträckning dominerar låglönehusåll det hyrda beståndet, medan medel- och höginkomsttagare äger sin bostad. För att på sikt skapa en bättre bostadsmarknad, ur ett rättviseperspektiv, måste det byggas fler bostäder. Det gäller både hyresrätter, bostadsrätter, småhus, radhus m.m. Genom att bygga tillräckligt med bostäder, av alla upplåtelseformer, går det också att få igång vettiga flyttkedjor så att alla bostadsformer kommer till sin rätt. Det går att reglera och försvåra i oändligheten, men i grund och botten

är det fler byggda bostäder som har möjlighet att ge en mer jämlik boendesituation. För att nå detta behöver vi också fler samarbeten, både inom myndigheter, kommuner och regioner – men också med näringsliv och företag.

I betänkandet förs ett resonemang om äldres behov av vuxna barns omsorg, vilket beskrivs som ett problem. Vi anser förvisso att omfattning av äldreomsorg är viktig; att det finns en trygg och värdig omsorg för dem som behöver det är centralt för ett välfärdssamhälle. Vi vill dock betona att den skattefinansierade och ofta offentligt drivna verksamheten aldrig kommer att kunna räcka till för att skapa fullgoda levnadsförhållanden för var och en. Det offentliga skyddsnetet och utbudet av välfärdstjänster kommer aldrig att kunna bli så heltäckande att vi inte kommer att behöva varandra – vilket inte heller är önskvärt.

De bedömningar och förslag som kommissionen lämnar inom området mottagande och integration saknar ett barnrättsperspektiv och konkreta åtgärder för att en ökad och mer jämlik integration. Samhällsorienteringen är en viktig del i nyanländas integration i det svenska samhället, förslaget att ändra lagen (2013:156) till att även omfatta asylsökande ser vi som ett steg i rätt riktning. För att ytterligare stärka integrationen bör nyanländas dagersättning villkoras med deltagande i Migrationsverkets samhällsintroduktion. Personer som kommer som nyanlända till Sverige har rätt till ersättning för att få hjälp med försörjning under den första tiden i landet. Det är viktigt att ersättningen är kopplad till tydliga krav på att integrera sig i samhället. Staten bör ta ett större ansvar för nyanländas försörjning och etableringsersättningen bör därmed utökas från två år till fem år. Utöver etableringsersättningen finns möjligheter att erhålla kompletterande försörjningsstöd, utifrån förslaget att den sammantagna ersättningen för alla slags hushåll ska vara högre än riksnormen för försörjningsstöd bör möjligheten för kompletterande försörjningsstöd avskaffas. Vidare gör kommissionen bedömningen att hedersnormer och hedersrelaterat våld och förtryck begränsar framför allt många flickors och unga kvinnors livsmöjligheter, men även pojkar och män drabbas. Att motverka hedersrelaterat våld och förtryck är en jämlikhetsfråga som kommer att vara aktuell under lång tid, och många olika insatser är angelägna. Göteborgs Stad delar bedömningen men det är ännu tidigt att bedöma effekten av de insatser som initierats de senaste två åren. Föreslår en ny brottsrubricering för hedersbrott, utvisning som möjlig påföljd vid hedersbrott och olaga frihetsbegränsning som nytt brott som förslag på konkreta åtgärder för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Syftet med kommissionens förslag är att höja nivån på det svenska skolväsendet och främja jämlikheten. Att förvärva kunskaper och klara skolan är en av de viktigaste faktorerna för att barn ska kunna bygga sig ett gott liv och förverkliga sina drömmar, oavsett var i staden de bor eller vilken

bakgrund de har. Skolan kunskapsuppdrag behöver fokuseras så att det finns utrymme för fördjupning och specialisering för de elever som har den förmågan. Skolan har också ett viktigt kompensatoriskt uppdrag och därför måste alla skolor vara bra skolor. I Göteborg finns det stora utmaningar med bristande likvärdighet mellan skolor, en utmaning där Alliansen i Göteborg har stort fokus på att klara skolans kunskapsuppdrag. Vi arbetar också aktivt på en rad olika områden för att skolor i utsatta områden ska få fler elever som går ut nian med gymnasiebehörighet och gymnasiet med examensbevis.

Många av förslagen som lämnas i utredningen kräver ytterligare utredningar. Som exempel är bristen på utbildad personal inom förskolan en nyckelfråga där vi ställer oss bakom kommissionens förslag att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå åtgärder för långsiktig kompetensförsörjning och validitetsförstärkning. Inom grundskola och gymnasieskolan är vi eniga med utredningen kring att en större samordning behöver ske mellan kommunala och fristående skolor. Andra områden där vi ställer oss bakom utredningen är att tillsynen av skolan skärps, att ansökan till grundskola och gymnasieskolan sker inom ramen för ett gemensamt antagningssystem, att ambitionsnivån för studie- och yrkesvägledning höjs, att lärarprofessionen stärks och att minimikrav på betyg för antagning till lärarutbildning utreds. För vuxenutbildningen är vi eniga med utredningen i beskrivningen att det kommer att krävas mer resurser för att rusta de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden ska kunna förvärva nödvändiga kunskaper och färdigheter.

Yttrande angående Remiss från Finansdepartementet -En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46)

Både Jämlikhetskommissionens betänkande och Stadsledningskontorets förslag till yttrande innehåller en rad förslag och synpunkter som vi rödgrönrosa ställer oss bakom. Dock finns det några förslag i betänkandet där vi inte är eniga med tjänsteutlåtandet, med hänsyn till de negativa sociala och ekonomiska effekter som förslagen skulle kunna ha om de realiserades. Vi ställer oss dessutom mycket frågande till det borgerliga styrets förslag till yttrande från Göteborgs Stad, där de helt vill sopa alla synpunkter under mattan utan några konkreta ändringsförslag.

Vi är kritiska till betänkandets förslag att upphäva EBO-lagen. Begränsningarna av EBO som har införts i många kommuner har inte fått avsedd effekt. Sedan i somras har minst 400 asylsökande fått avslag på sin ansökan om dagarsättning eftersom de har flyttat in i områden som undantagits enligt EBO. Inflyttningen till dessa områden har inte synligt avtagit. Förutom de 400 personer som har fått avslag har minst ytterligare 1600 personer registrerat sig som boende i områdena, dock utan att ha ansökt om dagarsättning. Målet att stoppa eller begränsa inflyttningen till dessa områden har alltså inte uppnåtts, vilket gör det tydligt att andra åtgärder behöver vidtas för att minska segregationen. Inte minst behöver anläggningsboendena reformeras så att dessa i större utsträckning ligger på platser där det finns goda förutsättningar för framtida integration. Mindre enheter inne i tätorterna är att föredra framför stora komplex på landet. Dessutom bör Migrationsverket få ett förändrat uppdrag där strävan efter integration ska vara ledande för myndighetens planering och placering av boendebjudanden. Människor väljer av begripliga skäl att bo där det finns hyresbostäder, där hyrorna är låga, där det finns släkt eller vänner och där det finns möjlighet att söka arbeten. Begränsningen har inte lett till att minska segregationen eller förbättra livssituationen för de asylsökande, det har däremot lett till att asylsökande får sämre ekonomi då de nekas dagarsättning. En viss valmöjlighet för var i landet en asylsökande vill bo bör säkerställas även för den som väljer anläggningsboende. Detta skapar en reell möjlighet för människor att välja anläggningsboende utan att behöva välja bort närheten till ett redan befintligt nätverk.

Vi är också kritiska till betänkandets förslag att frågan om marknadshyror fortsatt ska utredas. Marknadshyror har en konstaterad negativ effekt på hushåll med låga inkomster och det finns inte evidens för marknadshyror effekt på rörligheten inom det befintliga beståndet av bostäder. Frågan om marknadshyror är starkt kritiserad av hyresgäströrelsen och det finns en rad internationella exempel som påvisar negativa ekonomiska och sociala effekter för framförallt hyresgäster, men även för samhället i stort där marknadshyror införts. En fortsatt utredning kan förvisso tydliggöra de problem som marknadshyror medför, men eftersom marknadshyror inte kommer leda till ökad jämlikhet eller bidra till att nå några av målen i utredningens direktiv anser vi att frågan om marknadshyror bör anses vara färdigbehandlad. Det finns många goda förslag i betänkandet som kan leda till en bättre bostadspolitik och bättre tillgång till bostäder i stort, men marknadshyror är inte ett av dessa.

Göteborgs Stad har i tidigare remissvar avstyrkt förslagen att antalet deltagande elever inte ska begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål, en fråga som återkommit även i Jämlikhetskommissionens betänkande. Vi rödgrönrosa anser att det finns anledning att se över möjligheten till modersmålsundervisning i ett språk även om färre än fem elever önskar detta. Språkundervisning i grupp ger kvalitet, men att en huvudman idag kan neka en grupp på 3-4 elever för att gränsen är satt vid fem elever missgynnar dessa elevers utveckling och tillgång till sitt modersmål. Det är mycket angeläget att alla elever som har rätt till studiehandledning och modersmålsundervisning får tillgång till detta.